

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetési minden es. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához czimzendő levelekben. Ára évenként 3, fél évre 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyei illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentegyházutcában a Kendeffi háznál 487. szám alatt.

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

P. I. 729

KIADÓ HIVATAL:

an STEIN könyvke-  
désében.

## BOLDOG UJ ESZTENDŐ!

Ismét egy időpontra állunk, bounnan az észlelő honpolgár janusi arczezel elé és vissza néz, kérdve önnön szívéből: mit hozott a múlt a közboldogságra, s mivel biztat a jövő?

Az év, melyet átélünk, még mind a leg-súlyosabbak közé tartozott. A pénzürgalom, mondhatni, egész Európában megszü-  
külven, hazánk főproductója, a gabonater-  
melés, s marhatenyésztés eredményei nem  
allottak párvonban az adó és kezelési ki-  
adások öszvegehez, s hogy a földbirtokos-  
ság tetemes bukása be nem következett,  
segédeszköz a m. kormány azon czél szerű  
intézkedés volt, hogy az előlegek egész  
öszvege, a kitűzött levonások mellett, a bir-  
tokosságnak utalványozva lön.

Ez egy kis jótékony forgalmat hozott,  
melynek azonban nagyobb részét adóssá-  
gainak kamatai emészték fel; s e miatt azon  
öszvege nem hozott valami feltűnő lendüle-  
tet se a műiparra, se a kereskedésre.

A múlt év kellemetlen jelenségei közé  
kell még soroznunk a szerfelett sok gyűj-  
togatásokat, égeseket, melyek soha egy év-  
ben akkor számban nem mutakoztak,  
mint az elmúltban, s melynek egyik szebb  
városunk, Beszterce, lett nagy részben ál-  
dozata. Szomorúan gondolunk azongyász-  
eseményekre is, melyeket lapjaink az Erdé-  
lyben ekkorig legrikább rablások s rabló  
gyilkosságokról közöltek. De ha ebben a  
moralitás súlyedését látjuk, annak emelke-  
désére mutatnak az egyházakra tett ada-  
kozások, iskoláink dotálása. Háromszéken  
egy real iskola eszméje, s csiksomlyói tan-  
intézetre tett áldozata a kath. szélely köz-  
ségeknek, s indítványozó főpásztorunknak.  
Ugyanez évben a reformatikus fényes ál-  
dozatokat tett iskoláinkra, templomaikra,  
jeles n. Marosszék a vásárhelyi tanodára;  
az egység hívők se késtek áldozatkész-  
sággal járulni kolozsvári tanodájok biztosítá-  
sához. Fontolóra véve a közös szükséglet  
s pénzühiányt, mindezek Erdély humanis-  
musának örövendeztető s nagyszerű adataiként

tűnnek fel; s számbavételök közben még  
azon egyesekre is kell emlékeznünk, kik  
végrendeleteikben felekezeti iskoláikról  
gondoskodtak.

Midőn az anyagiakért kell küzdeni,  
hogy a küzdelem megbirható legyen, szűk-  
sége a kedély lehető nyugodtsága, melyet  
mindenek fölött lesujthatnak a közagodal-  
mak. Hazánkra a múlt év még gyászai közl  
köszöntött, még aggodalmas arczoikat, gyor-  
san öszülő fürteket láttunk mindenfelől, még  
lépteink után a bizalmatlanság azon czölönk-  
jei neheztek, melyeket a gyászos forra-  
dalom hagyott hátra; de a múlt év egyik  
emlékei közé tartozik Ő Felségének  
magas körútja, mely az országos kegyel-  
mezést hagyván maga után, lelkeinkről egy  
hosszas buszorongás, egy folytonos ag-  
godalom terhét vette le; s képekké tett  
minket nyugodtabb kedéllyel gondolni  
anyagi viszonyainkra.

Midőn így az uralkodó felség az apos-  
toli hivatásából kifolyó feladatát a kegyel-  
mezés kérdésében megoldotta, nem késett  
a nemzet is meghozni hozzája iránt a ma-  
gasztos áldozatot.

A múlt esztendő az erdélyi magyar ha-  
zatiság classicus emlékeit őrzendi, s a Ko-  
lozsvári Közlöny büszke lehet fiatal életé-  
re, hogy lapjain az erdélyi Múzeum részé-  
re tett fényes adakozások sorát hozhatta.

Nem kell azt is a reménynel kecseltető  
mult évi jelenségekből kifelednünk, hogy  
hazánkban a közintézetek elevenebb rész-  
vét és mozgás közé jutottak.

Nemzeti színházunk gyarapítására a  
nemzet virága folytatta áldozatait; gazda-  
sági együletünk a részvevők számában, s  
munkakörének több oldalaságában gyara-  
podott; s mintegy a műipar és gazdaság  
érdekei consolidálásának (melyet alulról a  
napi politika főszerűségének vallott  
be) előzményeül mondhatni, alapkővéül te-  
kinthetni a múlt év végén kiállított ter-  
mény és ipartárlatot, mely a földbirtokos  
rendet képviselő gazdasági egyület, s a ke-  
reskedelem s műipar törvényes organja:  
az iparkamara kölcsönös egyetértésének s

vállvetésének emlékezetes tanujale mara-  
dand.

A gazdasági egyület megemléltése alkal-  
mából hazafias hála-tisztelettel kell kiemel-  
nem országunk kormányzó hercege Ő  
Magasságának nemes lelkű figyelmét e ha-  
zánkra nézve oly fontos egyület irányában.  
Ő Magassága hazánk életszükségei bölcs  
felfogásának emlékezetes tanujelét tüntette  
fel a midőn a múlt év aprilise 15-ől az egy-  
lethez küldött magas leiratában 1250 ezüst  
rfrintot utalványozott az egyület rendelkezé-  
sére alá, az országos selyemtermelés ér-  
dekében, s nem sokára azután dec. 11-ől,  
a gazdasági egyület nagydírmű elnöke  
gróf Mikó Imre Ő excellentiájához intézett  
magas leiratában áldozatainak koronáját  
tette ő herezegésére ez oly idves irányu  
egyület rendelkezése alá utalványozván en-  
nek gyámolítására 4000 ezüst rfrintokat,  
miért Ő Magasságát újból is szívünkkel él-  
tetjük.

A múlt év kedvezőbb eredményei közé  
sorozhatjuk a kebelbeli irodalom iránt na-  
ponként mindinkább ébredező részvétet. Mi  
midőn e téren tenni határoztuk el magun-  
kat, éreztük, hogy ez egy főszerűségesség,  
s a kornak meg kell előbb utóbb érteni sa-  
ját szükségleteit. Az eredmény hármias le-  
hetett, mely minket örövendeztessen: u. m.  
az anyagi és a szellemi csatlakozás irodal-  
munk organjaihoz, s a harmadik: ezeknek  
következménye. Az anyagi részvét korlá-  
tolva ugyan, de havanként emelkedett; a  
szellemi részvét felülmúlt reményeinket.  
A következményt illetőleg e részben is lá-  
tunk eredményt: az általunk mindig sürge-  
telt tagosítás eszméje tetteleg is kezd ter-  
jedni, s eszmék, melyek hazánk specialis  
viszonyaira vonatkoztak, minden tagosítási  
kezdetnél részint figyelembe vétettek, ré-  
szint kulcsul fogadtattak el. E téren még  
bővebb fejtegetést teendünk. Addig is a  
múlt év kedvező eredményei közé jegyez-  
zük, hogy Kook, M. Csány, Bethlen, Apa-  
hida, Várhegy, Léczfalva, Szent-Katolna  
helyiségekben, a tagosításra részint előlé-  
pések tettek, részint folyamha indult az,  
részint végre is hajtattott. Póka helységben

a részletes tagosítása szintén végrehajtvá  
lön. Dézs város hasonlóan készül a tago-  
sításra.

Visszatekintve így a múlt évre, azt  
ezen zivatros és borongó évtized fejlőd-  
hajalának tekinthetjük; kezdő évét azon  
éveknek, melyektől mind türethetőbb napo-  
kat várhatunk a természet rendje szerint.

A jelen év kifejlésünk folytatása leendő.

Az urbéri végleges kárpótlás nagyobb  
része ez évben fog kiadulni; mely által az  
adósság s a nehezen birt kamatok súlya le-  
hullván vállainkról, megmaradt utolsó  
földdarabjainkon szabadabb, nyugodtabb  
kebellet állhatunk meg, s időt nyervén a  
körültekintésre, felragadjuk a tevékenység  
elejét szálait, intézkedhetünk birtokunk  
czél és észszerűbb rendezésére s beruhá-  
zására. Remélhetők, hogy miután egyes hely-  
ségek már a tagosítás idves voltát felfog-  
ták, s e czél átvételére szerződéseket kö-  
töttek, az eszme általánosulni fog, mire jó-  
tékony befolyással lehet az urbéri törvény-  
székek már küszöbön álló munkálkodása,  
ha főként a törvényesékek tagjai egyszer-  
smind ezen életkérdéssé vált eszmék apos-  
tolai is lenni akarnának. És szabad-e ebben  
kétkednünk, a midőn az urbéri törvény-  
székek élén egy b. Jósika Lajos es. k.  
kamaras ur áll, kire e hon alkotmányos ko-  
rában egy hatalmas párt figyelt, melynek  
főbb tagjai közt látjuk a tudományos Hor-  
vát István, az ismert publicista Gál Já-  
nos, s a szász nemzet egyik legjeleseb, s  
a magyaroktól is mindig becsült képviselője  
Schreiber S. urak neveit.

Reménység táplálja lelkünket, hogy a  
mult évben alapját tettük le, a jelen év  
meghozandja a Múzeum-egylet megerősíté-  
sének örömmünepét, hazánk fővárosa  
ebben egy újabb tüzpontját bíranda nem-  
zetünk tudományos tovább fejlődésének.

A vasut, Erdély ezen legfőbb kérdése  
az anyagi téren, az európai pénzpiaczkokon  
telmerült zavarok miatt hátrébe loketelt  
ugyan; de miután azon képviselőknek, mely  
Nagy-Váradon Erdély nevében tisztelke-  
dett volt, az Apostoli Főtség vasutunk jö-  
vőjéről kedvezőleg nyilatkozni méltozta-

## EGY ANYA.

Eredeti beszély.

„Eszter“ „Tudós leánya“ sat. szerzőjétől.

I.

Az élet, a mindenkor változások, egye-  
netlenségek s ellentétek színhelye.

Egy nap, egy óra nem hasonlít a másikhoz,  
s egyetlen perc nem telik el átok és áldás,  
öröm és bánat, nyereség és veszteség nélkül.

A világ folytonosan átalakuló, ifjádó és  
vénhedő, felülülő s romokká sorvado képei  
közti, az élet, a meggyőződés és vélemények  
magok — szüntelen vegytani kibonyolulásokon  
mennek keresztül.

Az embernek fáj — és még se tagadhatja  
el magától, hogy valami kifejlődő s olykor ösz-  
bonyoluló chaos közepett éli le napjait; s mi-  
kor végre a tér szélét érte el, a legnagyobb,  
legoldhatatlanabb talányt szemközt búcsuzik  
az életől.

Az életben a tudás életet, de a hit ad  
egyedül nyugalmat.

Ki egy jövő, s a földi lét talányait megál-  
dó nemesebb életben hisz; azelőtt az élet idő-  
kérdés.

Az athenai, ki e mulandó földgömbön a  
percezhöz ragad, ki legfeljebb az emberi nem  
összeségének örök földi életére számít, nem  
csuda, ha világfájdalomban szenved.  
Csak az eszökkelheti bizalmunkat ez ártatlan  
troubadourjaiban a panasz és jajnak, hogy ép-  
en e kinnak dicsőítői éltek át igen vígan és  
élvezetesen életüket, s a világnak éppen  
annyi panaszja lehetett ellenük, mint

nekik a világ ellen; mi legalább egyet el-  
vitathatnunk bizonyít: t. i. incompetenciájukat.  
Aztán gyökere meiv a bajnak — ott van min-  
denütt a Byron-féle butykos láb. (Klump-  
fusz.)

Semmi abból, a mit látunk, be nincs végez-  
ve; minden kezdetben van, kiejtve s örök  
tartósságra számítva semmi a világon, —  
maga földgömbünk se.

Milliomok meggyőződése egyetlen lángész  
világos látásától összeolvad és semmivé válik.  
Emberék, mind Newton, Copernik, Arago, ujjai  
közti morzsolják össze — a setétebb századok  
előhitét, tudatlanságát, balvéleményeit.

Ha a múlt századok embere feltámadna, a  
helyre, hol született, az országra, melyért  
honfi-keble égett, az emberekre, kiknek talán  
életét áldozta egykor, nem ismerne. Hegyek  
helyett völgyeket, dús mezők helyett mocsáro-  
kat, száraz föld helyett tengert találna, s vi-  
szont. Ha áfcsodás Babilont, a nagyszerű Pal-  
myrát, a büszke, diadalszokott Rómát régi fé-  
nyében és hatalmában keresné, hasztalanul fá-  
radna; — voltak! — nincsenek!

Maga az ember se a régi már; csak gyö-  
nyörűségei, s ezek közt főleg önzése és hi-  
usága a régiek.

De az önhittség és hiuság tárgyai is változ-  
tak; s mikint mi — század emberei — pír-  
lánk őseink önhittségének némely tárgyain, s  
szégyenlenők azt, mire atyáink hiuk voltak;  
ugy ezek is nem egy feltűnkre, nem egy vá-  
gyunkra — vállaltvontának.

Az életnek azonban éppen e tarkasága s e  
be nem végtelensége — valami nagy és mélyen  
megnyugtató vigaszt hord kebelében.  
Hová megyünk? hol a vég és határ? nem tud-  
juk; de igen azt, miképp okvetlen tovább kell  
mennünk, hogy létünknek s életünknek józan  
oka legyen.

Mi élesíti az emberben, a gondolkodó-  
ban t. i. a hitet? A csodák, melyek környezik,  
a kezdet nélküli örök, a kezdet nélküli végtel-  
en fogalma.

Igaz, hogy szűk határu emberi elme-  
nem mer e fogalommal megbirkózni; csak sejti azt,  
s e sejtélem maga véggel, határral nem bír, s  
távolataiban talányos köddé öszlik; éppen mi-  
vel a végtelenről — akár elméjében képet akot-  
ni magának, — a mi lehetlen.

Nem tudjuk, mindenki úgy van-e evvel, de  
mi valahányszor a bennünket köröző számí-  
thatlan csodák egyikére függesztjük figyelmün-  
ket; azon meggyőződésre, hogy a minden-  
ség, minden csodát kimerít, abban szűk-  
ségkepp minden, mit a legmerészebb elme sejt,  
— megtalálhatik.

Legyen aztán a csoda egy — a fölöttünk  
boltozó űrnek — egy hatalmas égi gömbje,  
vagy a falevél, melyet az őszi szél lenget  
őlében.

Az ember többnyire azért van oly távol a  
nyugalomtól, a hit és reménnyől, mivel ma-  
gának soha időt nem vett a roppant mindensé-  
gre gondolni, és mivel e parányi földnek, mely  
naprendszerünkben is a kisebbek — bár leg-  
előnyesebb helyzetűek egyike — minden-  
ben kiváltságot tulajdonít; feledvén az Is-  
ten végtelen hatalmából s nagyságából oly ter-  
mészetesen folyó gondolatot, hogy ama roppant  
űrben, melytől képzeletünk szédül. kicsinyes,  
sőt neveléséges lenne, a tökélyt magunkban —  
a non plus ultrát — a beteges, gyenge és gyar-  
ló emberi nemben feltetni.

Ki tudja, hol hány milliom sok, milliom  
mértőlőnyit távolban, hány ezer meg ezer —  
földünkkel kiszámíthatatlanul kedvezőbb helyzetű  
csillagzatokban — mennyi nemesebb, tisztul-  
tabb, boldogabb lény örül, a miénknél talán  
ezerszer hosszabb, tartósabb, békésebb életnek?

Mi szerencsét kívánunk azon boldog egy-  
szerűsége, mely földünkkel tovább nem hat,  
s azt hiszi, hogy az a nagy és dicső — mi-  
nek neve nincsen, — minek fogalma ér-  
zeinkben s lelkünk korlátoltságán túl itt e földön  
tette le remek művét.

De szánjuk, ki a mindenség kormányzó nagy  
szellemét, egészen emberi tulajdonokkal ru-  
házza föl, s egy pillanattal se meri magának  
bevallani, hogy az Istent imádni kell, — de  
megfogni nem lehet.

Nem lehet pedig, mivel az emberi elme —  
ha halálának megészíti is magát — semmit se  
tud, kezdet és vég nélkül gondolni; s innen  
van, hogy legelvonatibb elméleteiben, ezen ősi  
hiányára utközven — mikor a megfélemlent  
megfejteti akarja, érveivel s védeveivel a határt  
borító homályokba téved s enyészik el.

Talán, ha az embernek egyetlen kis érzék-  
kel többje lenne; egész serege a lehetlenség-  
nek megszűnnék előtte lehetlenségnek látszani.

Mi ebből a morál? — kérdi valaki, s mi  
közé neki avval, a mit az írótól várunk, — azaz  
egy czímét megfejtő novellának?

A morál, az erkölcsi tanulság, egyszerű, s  
abból áll: hogy az életnek mérvbecse a tettek-  
ben alapszik; — hogy míg az ész firkészeti s  
taglalgatási előjogával él, s mivel gondolkozik  
és tanul, az Istenhez közeledik; — addig az  
ember — az ész birtokosa — tettek által igye-  
kezzék okát adni létének, s köz munkása le-  
gyen azon csodásan nagyszerű egésnek, mely-  
ben csak úgy lehet tényleg — azaz élő — ha  
munkál és cselekszik, még pedig jól! — Mert  
mikképp a semmittevés nem ad jogot — a cse-  
lekvők nemes seregének haladásában a to-  
kélyre osztzni; ugy a ki rosztat cselekszik, az  
egész harmoniájával utközik össze — s ront —  
a helyett, hogy építne.



- BCU Cluj-Napoca.



Dávid kán, a Persa kán követje, mult hó végén megérkezett Tiflisbe. Barátainak táborát szerencsétlenül ura nevében, a kaukazi vezéri kinevezetéseért, a követ franciái köztönté a tábornagyot, s Mirza Aga kán külügy-miniszter egy levelével a shahnak egy gyémántokkal kirakott arczképét adta át.

A Shamil vezetése alatti cserkesz hadseregnek három összeköttözése volt az oroszokkal, a Kuma partján előrenyomulván a cserkeszek, Mereszkhaja és Georgieszká tájékán egy nagy orosz hadsáppal találkoztak, s egy véres csata után zsákmány terhelten tértek vissza hegyeikbe. — Még két más összeköttözése volt a cserkeszeknek az oroszokkal a mesculi és sahjai erőkben, de itt nagyobb haderőre találván, mint azt hívták, néhány jelentősen csatlózás után visszavonultak. — Egy általában a kaukazi nép nem szokott soha eldöntő csatákba ereszkedni, hanem inkább guerrilla-i modorban működik kivihattalan hegyei között, gyakori kiutestekkel nyugtalanítva az ellent, s váratlan kirohanásokkal foglalván annak elprovisióját, beszegezve ágyúit, s midőn nagyobb erő közelg, visszatérve sziklavarába. A híres Naih Emir Mahomed Emin, ki oly sok idő óta letűnt volt a tett teréről, mintegy égből szállott szellem, most meg jelent — közöltük, s szavára mindenki, ki fegyvert foghat, zászlója alá gyűlt össze: ő még sok dolgot adand az oroszoknak, neve, s jelenléte varázs erővel hat a hegyi hősnépre.

Egy bizottmány az Azovi-tengeren működik ott a hajóközlekedés vizuális sziklákat kijelölendő, világító-tornyokat építendő set.

Oroszhan tengeri erejének kifejlesztése körül igen nagy tevékenységet fejt ki, a mellett hogy a sebasztopol kikötőben elhelyezett hadi hajókat kivonattja, Amerikában, s Angliában 200 csavargózt rendelt, melyből már több megérkezett, s büszkén szántja a Fekete-tenger hulláma, — s később a Középtengeren is több vonalon fognak működni. — Az egyesültek megsemmisíték az orosz flottát, s ezt, mint a krimiai harc nagyszerű eredményét, mutatják fel, s most Oroszhan szeméik előtt még sokkal nagyobb, s célzatosabb tengeri erőt szervez össze; 100 gőzös rövid időn hadilag szereltek fel, s néhány nap alatt egy hatalmas hadsereget szállíthat át, s tehát partra a Bosphorus torkolatjának bármely nemerősített pontjára, honnan osztán szépen be-sétálhatnak a szárazosa nem-erősített boldogság kertjébe (a törökök így hívják Stambult, hivatalos nyelvükön) mielőtt a Máltán lévő angol flotta azt megakadályozhatná. Baka l u m.

Baden, dec. 18. — (Tudósítás Bogyá Róza művésznőkről.) Hanyagsággal vádol s méltán de higgye el barátom, hogy egykor szívesben megírtam egy tíz éves allerunterthänigster Vortrag-ot, mint most egy levelét, pedig ezzel is csak tartóznunk ám néha jó barátunknak: hja! az 58 év, a község, bosszúság sat. sokszor kiforgatnak legjobb szándokunkból: ez szolgáljon tehát némi melegségül, ha olykor levelemmel elkésem, mint egykor Nádienések a Mátyás diurnával, ha erre még emlékszik! S most már nemde saját magunkról s az itteni életéről kellene valamit írni, de ez, kivált decemberben, s oly egyszerű életmód mellett, melyet itt folytatunk, igen meddő volna; a helyett tehát inkább az énekesnőről valamit, mire szíves volta sorai által engem fölszólított. Ő, mint tudva van, october és novemberben Alessandriában működött „De Ruda“ név alatt, még pedig oly kitűnő, hogy az ottani minden színészeti lapok telvék dicséreteket, s a közönség meglegedésével ezekből merítették tudósításukat a milanoi, bécsi és budapesti lapok is, annyira hogy neve a művészeti világban már nem ismeretlen. — Több hírlapi hírlapokat bírok, melyek őt, mint művésznőt, mutatják be a műveltebb világban, a sok közül alább egy-kettőt másolatban közlök önnel idemlékelve. \*) Az alessandriai közönség és színházi

\*) Bogyá Róza k. a. ki most Roza de Ruda név alatt a művészt hazájában anyai taptot arat, erdélyi születésű s jelesen éppen kolozsvári család gyermeke. Atyja Bogyá György jelenleg, nyugalmazott udvari titoknok; anyja az itteni Stemmer családhoz való, testvére egyik előkelő orvosudorok neje. A fennebbi levél legilletékes kezéből kelt, s úgy hiszünk, kedvesen veszik t. olvasóink ha a kezünkbe küldött hírlapi tudósításokat, ezen genialis művésznőnek fogadtatásáról, tehetségünk szerint hű fordításban közöljük.

A „Pontida“ című hírlap többek közt így ír Alessandriából. „De hol telünk szavakat, hogy a fiatal prima donna De-Ruda Róza k. asz-szonyról elmondassuk mindazon jót, melyet éreznünk, hogy igazán leírassunk azon buzgalmat, lelkesedést, melyet a közönségben felbuzsolt képes volt? — A taptok, kihívások játékokban tanúsítják azon csodálkozást, melyet a közönség a nagy művésznőnek méltán tud meg-

igazgatóság annyira is méltányolta hasznos működését p. mert tudni kell hogy a színház zsúfolásig volt tele, valahányszor fölépelt, miszerint neki, szerződésért díján kívül, önként ajánlott egy jutalomjátékot, mely a közönségre úgy mint Rózára nézve valódi innepély volt. Kilépetkor t. i. záporoként özönlött mindenfelől a sok bokréta, fehér és rózsaszín papírra nyomott órák, sonettek szállongtak alá, a közönségre: ezeket szűnni nem akoró tapsvihár követte; a második felvonásban két liberálisinas jelent meg a színpadon, kik tálcán egy óriás bokkrétát nyújtottak neki át, melyet egy csinos művű ezüst lant tartott össze, mire a közönség részéről ismét tapsvihár következett; így folyt ez minden jelenetben, hol ő működött. Végre a közönség, arczképét kinyomatta; ezt egy bizottmány elindulása előtt neki innepélyesen át is nyújtotta; — idővel talán szolgálhatok egy példánnyal. — Ezek szerint a dolog jól áll, s a Buda-pesti hírlapnak igazsága van, midőn czikkjét így fejezi be: „nemo in patria propheta.“ E honi eseményt sok költősséggel, fáradsággal ápolgattuk, annyira hogy már mint látjuk, virágzik, s szép jövőre jogosít, de kérdés, megérendik-e gyümölcse, melyet fáradsága jutalmául egykor nyugtalan élvezend-hetne? — adja a jó Isten, hogy becsületére vál-jék kis hazájának. Most már Isten velünk

St.

Dézs, dec. 30. — A dézsi Társalkodási-Egylet Lucza napján tartá félévi rendes közgyűlést, nevezetesebb tárgyai voltak: a pénzügyi állás megvizsgálása, hírlapok megrendelése, s farsangi előkészületek. Pénzügyi állás elég kedvező, a mennyiben a bevételek a kiadásokat fedezik, s a tőke érintetlen maradt: ezen környülmény lehetősé tette a hírlap-bélyeg behozatala általi ár-felemelés dacára az eddig járult hírlapokat ezutánra is nemcsak megtartani, de azok számát egygyel gyarapítani. A farsangi előkészületek abban határozódottak, hogy a közelebbi vigadók évszak alatt 3 ugy nevezett casinótáncvizigalmunk lesz, még pedig az utolsó sors-húzással összeolvó, a melynek tisztá jövedelme az egyleti kölcsön-könyvtár gyarapítására fog fordítani.

Már mi is kezdjük tapasztalni az alföldi vasútvonal eredménydús hatását. Pestről a hírlapokat egy idő óta három nap alatt kapjuk, szép és dícső, dolog midőn erdős hazánk bérezei közé is villám-szárnyakon halol a hír, az eszme, a gondolat, s terjednek a világosodás sugérai.

Lucza-napi országos vásárunk gyengén ütött

adni. A taptok lelkesültek, s harsogók, a kihívások játékban többszörök, s ismételték. Nem is történhetett ez másképp: mert a legjobb iskolában neveltetve hatalmas, erős, s kellemes hanggal ellátva, finom érzéssel, s felfogással megajándékozott lévén, nem csoda, hogy a művészt az elbajolásnak egész erejét találja fel benne. — Még igen fiatal lévén, erősen hisz-szük, hogy kevés idő múlva azon művészek közé sorozhatjuk. kik a közönséget a rendkívüli bámulatra, s lelkesedésre ragadják.

Ugyancsak Pontida dec. 1-ji számában így ír: „Egyedül De-Ruda Róza k. a. részestől mindig a publicum kedvezésében, mely egész áhitattal hallgatta a művésznőt, s lelkesedéssel tapsolta. Igen, ön egyedül, kedves leányka, nyert irigységtől ment eredményt. Ön fellépik más színpadokon s a csodálkozás, s tisztelet sokkal nagyobb ömledésében részt veend, míg mi-bennünk ön után csak érzékeny vágyat hagyand És nagyobb tökéletességet nyervén a művészetben, találkozik más népekkel, más nemzetekkel, melyek méltányolni fogják érdemét, és míg az emberek idelelnt önt rózsakoszorúval vendik körül; az angyalok az égből ön számára csillagkoronát fűzdenek. — De a mikor a dícsőség trónján ülve ön, nevét tisztelettel hangoztatja a két világ, akkor emlékezzék meg néha mirőlünk is, emlékezzék vissza Alessandriára, hol a legelső taptokat nyerte, hol a nagy hírnévre magának utat nyitott.

„L'Avisator Alessandrin“ című lap így ír: „Haszonlatan azon dicséretek ismétlése, melyekkel a publicum De Ruda-Róza k. a. mindenkor halmozta, s melyeket mi itt tolmácsolunk. A mai este önmagát mulat felül, és harsogó taptokat nyere mind a játékban, s „Lucia Lammermoor Ardon gli incensi“ nevű mind a magyar éneken, melyet a nagy számú közönség ismételtetett általa, versekkel, vírágok, s koszorúkkal pazarul tiszteltetett, mi-ben a páholok is részt vettek. Minden összehangzott, hogy az este ily szép, s kellemessé tétessék. A melódia nyert legelőkelőbb s leg-fényesebb diadalt, s mi bizonyosak vagyunk benne, hogy De Ruda Róza k. a. akárhol hal-latandja kellemes hangját, mindig megemléke-zendik Alessandriáról Neki még fényesebb pálya nyílik. Ő lesz kevés év múlva a vállalkozók versenye, a hírlap-szerkesztők szava, nekünk pedig édesen fog esni elmondhatni: „De Ruda Róza mének volt első, míg mások felette vetélkedtek.“

ki, a még mindig érezhető pénzhiány miatt. Az ipar-cikkek szokás szerint drágán keltek, a marha és gabona-neműek olcsón, kivéven a törökbuzt, melynek ára folytonosan emelkedőbb. Egy pár ökrért 150 rfrtot, egy tehénért 30 rfrtnál nem igen adtak többet. Buza egy osztrák mérő 80 fontos 3 fr. 48 kr. Rozs 75 fontos, 1 fr. 48 kr. Zab 47 fontos, 48 kr. törökbuza 80 fontos, 2 fr. 40 kr. Pityóka, 1 fr. 12 kr. kelt A marha-hus fontja e hó közepe óta 11 v.kron méretlik. r. l.

## KOLOZSVÁRI NAPLO

\* A farsáng nálunk csak f. hó 14-dikén kezdődött, a mennyiben akkor lesz az első bál a redout-teremben. Mint halljuk, álarozos bálokra, 10-re, bérlet is fog nyitni, s a jövő-delem az idén is, a nemzeti színház alapítójának gyarapítására, s a conservatorium fölsegélésére lesz fordítva: minél fogva remélhetjük, hogy ez idei álarozos- és táncvizigalmunk nem kevésbbé élénkek lesznek, mint a tavaliak voltak.

— Hogy jövőre városunk belterületi a hal-mokba gyűlni szokott sár-szemét, és jégtorla-szoktól mentesítve leendnek, kezeskedik köz-ségi tanácsunknak azon erőlyes intézkedése, mely szerint a belterületből az illetékes szem-elek kitaraktatása s elhordása tárgyában az ár-lejtés megtartatván, az ezek elhordására ajánlo-zottak működésüket nem sokára megkezdendik.

— Köz-égi tanácsunk a városi katonai rend-őri legénység elbocsátásával megszüntéjeli ör-ködsének, ugy az éjjeli világításnak is észle-szer-benbeni életbeléptetésére nézve, véleményt ad-ni, egy biztosságot nevezett ki.

— T. Mester Ede ur Oláhbonból Kalarásból szerkesztőségünkbe beküldött a Muzem részére ötven darab ezüst és réz, régi orosz és török pénz.

— A szamosújvári templom részére ada-koztak újból szerkesztőségünkhez: Dr. Bor-sos József ur 4 frt, Dr. Lészai Dániel ur Szászvárosról 1 frt, Kiss András ur Debre-czenből 3 forint pp.

\* Az erdélyi szász gazdasági egy-let m. évi dec. 1-jén N.-Szebenben ülést tartott, a melyben egyleti titkár Bedeus B. ur azon fig-yelmeztetést tevő, hogy a földterhermentesi-tyigeket illetőleg Erdélyre szóló patensben ki van mondva azon alapelv, miszerint a kény-szerített tagosítás mindazon községekben átvie-dik, a hol a communitat óhajto tulajdonosok birtokrterület legalább két harmadat teszi a határnak. Nem kevésbbé jelentékeny e patens-nek azon pontja, mely szerint mindazon iratok és tárgyalások, melyek a birtokrendezés cél-jából előfordulnak, bélyeg-taxa- és a postán vitelbérmentesek, az ingatlan javak tulajdo-nosságának átruházásánál fizetendő illeték ez esetben szintén el van engedve.

\* A „Kronst. Ztg.“-bn olvassuk, hogy Er-délyben több mint 270 szász papság van, a melyek a papi dízma megszűntével kárpótlásra jogalapos igényt alkotnak, s a szászok teljes bizalommal remélik, hogy a m. kormány pap-jaikat kárpótolni fogja. Egy hír szerint, azon papi tízed kárpótlásául, mely az idei évre esett volna, legmagasabb helyről 150,000 frt enged-ményeztetett volna.

\* Löwenthal Anna, az „Oest. Ztg.“ szerkesztőjének neje, Császárné Ö. Felségének egy selyemmozaikban virágfüzért ábrázoló bro-che-t nyújtott át, s ezen művészi munkát Ö. Felsége kivételesen elfogadni méltóztatott és főudarmesternéje gróf Eszterházy Zsófia által azért, mint figyelem s loyális érzelmet bizonyít-ványáért, legmagasabb köszönetét nyilvánította.

Nemzeti színház. (\*) December 29-dikén: Tamás bátya kunyhója, dráma 6 felvonás-ban, írták Dumanoir és D'Ennery. — Kieglítő előadás, elég szép számú közönség előtt. Ro-szul nem játszott senki, kitűnőleg se játszott senki. A szót nincs miért vesztegetni hát.

December 30-dikán: Charlotte kapi-tány; udvari vígjáték 3 felvonásban, írták Bayard és Dumanoir. — Ez ismert elmés fran-czia vígjátékban a czimszerep Váradiné női alakja adta, s nem kevés igyekezetet tanúsított, s elevenen szerepelt, de alakja... Bocsánat! ne-künk semmi kifogásunk Váradiné női alakja ellen, de ha a szereposztót talán ez alkalommal, figyelemmel tennünk kell, hogy színésznőnek ido-mai sokkal kifejtettebbek, hogysém férfiúi öl-tőzetben a színpadi illusz megsejtése nélkül fölépíthető lenne. Hirtling Mari a szerelem-föltő portugal királynét igen jól személyesi-té. A többi szereplők mind gyengén felelték meg feladatuknak, s Szathmari tulzasi, főleg díszleten rikoltózásai által, a monacoi nemes különben háladatos szerepét egészen tönkre-tette. Ugy látszik, néha téves fogalmak van-nak az igazi comicum határaitól. Közönség nem nagy számmal jelent meg.

Január 1-sőjén 1858: az új év „allegorai képletben“ s Kőlcsey ismert himnuszának el-énekzése és teljes kilágítás mellett üdvözölte-tett. Ezt követőleg előadott a „Falusi egy-szerűség“, vig. 4 felv. Töpförtől. Színész-eink újult erővel látszólag játszottak, s az előadást sikerültnek mondhatjuk. Különösen ki kell emel-nünk Láng Boldizsárné eleven és jól jelző já-

tékát, melylyel szépen sikerült kintüntetnie a Sárka naiv jellemét.

## KÜLFÖLD.

Anglia. A világ leghatalmasabbnak tartott országa, Anglia, a mult évben fényesen behibonyította, hogy nem ok nélkül vis-szaszerzvé, a nélkül, hogy erre idegen segélyre, évekig tartó küzdelemre lett volna szüksége. Lucknó fölmentésével, hol mint ujabban előadják, Campbell tbok 12,000 emberrel 50,000 embert vort ki az tromló erődítményekből, az indiai fölke-lést alkalmasint végezhő jutottnak lehet te-kinteni. Audh királyságban, a leghar-cziasabb szellemű hinduk fészkeben is, hol az ügyes Nana Sahib volt a vezető, az ügyesebb angol vezetésű lön a diadal. Ezen-tul már csak portyázó hadjáratra van szük-ség az angolok részéről, hogy a fölkelés minden eleme ki legyen irtva. Ki irigyel-né az emberiségre legnagyobb befolyást gyakorló angol nemzetnek karácsoni örö-mét, a melynek szíveható oldalát főleg azon szent öröm képezi, hogy az ostrom-lottak védtelen része immár biztonságba van helyezve, s hősiességűk most már könnyűtebb szívvel rohanandnak a további harcra, a melynek legkemé-nyebb szakát kiállották.

— Legújabb hivatalos sürgönyök sze-rint Campbell tbk könnyű sebet kapott. A delhi királyságnak huszonnégy tagja s egy előkelő vezér föléböltek. A mah-ratt-föld délirészén fölkelés tört ki, és segélyre volt szükséges; míg Todpurban a felkelők vereséget szenvedtek.

— Az angol vaskos marka képes már a chinai ügyszőz is nyulni. Miut bizo-nyost állítják, hogy Kalkuttából 2400 em-ber legközelebb Chinába fog menni.

— Hogy az indiai vidéki nép a sipahik vérfagyalagó kegyetlenségétől undorodik, eléggé tanusítja a következő tény. Gowan örnagy, kiről hetek óta mitse tudtak és kit már halottnak is tartottak, egyszer csak váratlanul megjelenik Alum-baghban. Értesíté barátait, kit őt öröm-ujjongva fogadták. Hogy a sipahik egészen levetkezették, meztelenül hetekig baran-golt a mezőkön. A falusi lakosok nem méré-ték ugyan őt befogadni, de élelemmel ellát-ták, s ez emberbaráti kötelességet oly sze-retettel teljesítették, hogy csupa gyöngédség-ből csaknem halálra ettették. Különböző fal-vak lakosainak köszöni Gowan örnagy (unokaöccse O u t r a m tbk anyjának), hogy végre Alumbaghba jutottak.

„Ha — ugymond a „Times“ — az ind-lázadásról alapos ítéletet akarunk hoz-ni, nem kell felednünk, hogy — a faj és várnai különbséget mellőzve — Hindos-tán népessége négy külön elemből áll. El-ső a sajátképpen nép, a lakosok nagy tö-megé, azon milliók, kikből áll az alattvalók nagyon tulnyomó része. A z t n vannak a földbirtokosok, nagyok és kicsinyek, a kik nem állanak ugyan a hatalom azon fokán, mint a belföldi fejedelmek, de tetemes csat-lóssággal, hadi kísérettel rendelkezhetnek, s nagy befolyással bírnak körükben. Har-madik osztályát a lakosoknak képezik a rablótörzsek, egy barbar mult marad-ványai, kik — ha nem akadályozza a hatóság — ma is rablásból élnek. Vég-re a sipahi sereg. A „Times“ legfontosabb-nak mondja, az első osztály, a nép, rokon-szenvét bírn. S most valósult, hogy Anglia erre az osztályra támaszkodhatik. A nép ugy folytatta most is mezei és egyéb mun-káit, mintha nem is volt volna sipahi láza-dás. A földbirtokosság Oudeban tanusított elégtelenséget. Ennek is megvan oka. A föld itt Indiában az uralkodók tulajdona. A kormány alatt állanak a nagy földbirtoko-sok, ezek alatt a többi földmivelők. A föld-desurak és földmivelők közti tulajdon ille-tő kérdésekben az angol hatóság Oudeban in-kábbja földmivelők részén volt. A mitléképp vesztettek, a forradalom által igyekvőnek visszaszerezni. A mi a sipahikat illeti: ezek-nek, — ugy hiszi a „Times“, — ütött végórájuk.

Törökország. Párisba Mar-eillen át érkezett legújabb tudósítások szerint Thau-



